id eſt ſup ꝑlatos eccl'ie q̄ cōtendūt nō pro aīabus ſ; pro dignitatibꝰ Lu.xxij. Facta eſt cōtentio inter diſcipulos q̄s eoꝝ videret̄ eſſe maioꝛ ⁊ dicit (effuſa) ad denotandū abūdantiā q꞉ tm̄ effuſa eſt: ⁊ ita eos occupat contentio iſta ꝙ oīa alia q̄ facere tenent̄ poſtponūt: vñ Bern̄. Uides omnē eccl'iam feruere zelū ſolū ꝓ dignitate tuēda honoꝛi: totū dat̄ vtilitati nihil inde eſt ꝙ dñs cōtemnit eos ſicut dicit alia l'ra (effuſus eſt cōtemptꝰ ſup ꝓn.) q꞉ ergo ita ſunt intenti circa cōtentiōes: iō nō pñt ſtudere vtilitati animarū nec meditari legē dei: vnde addit (⁊ errare fecit eos) Math.xxij. Erratis neſcientes ſcripturas (fecit) dico punitiue vel ꝑmiſſiue Eſa.xix. Dñs miſcuit in medio ſpiritū vertiginis ⁊ errare fecit egyptū (in inuio) diuitiarū ⁊ ſupbie q̄ ſunt cauſe quare cōtendūt de diuitijs Gen̄.xiij. Erat eoꝝ ſubſtātia multa ⁊ nō quibāt habitare cōiter: vñ ⁊ facta eſt rixa inter paſtores greguꝫ abraā ⁊ loth. De ſupbia Prouer.xiij. Inter ſupbos ſemꝑ iurgia ſunt: in his inuijs errant multi ſequētes diuitias ⁊ vanitatē: ꝓpter primū dicit Eccli.xxxj. Beatus vir q̄ inuētus eſt ſine macula: et q̄ poſt aurū nō abijt: ꝓpter ſc̄m Hiere.ij. Ambulauerūt poſt vanitatē ⁊ vani facti ſunt (⁊ non in via) paupertatis et humilitat̄: de qua Math.vij. Quā anguſta poꝛta ⁊ arta via que ducit ad vitā Lu.xiij. Cōtendite intrare ꝑ anguſtam poꝛtā. in hac via non errat̄. l꞉ multi ſtulticiā ⁊ erroꝛem reputent intrare viā iſtam Eſa.xxxv. Hec erit vobis directa via ita vt ſtulti nō errent ꝑ eā ⁊ ꝙ in hac via nō erret̄ oſtēdit cū ſubdit (⁊ adiuuit pauperē de inopia). q.d. ipa inopia eſt ei adiutoꝛiū nec peccet (⁊ poſuit familias). i. cōuētus q̄ ſunt obediētes alterius volūtati (ſicut oues). i. dat eis ſimplicitatē ⁊ innocentiā. Itē (ſicut oues). i. in ouibꝰ ⁊ gregibus ⁊ ſub paſtoꝛe qđ eſt ꝯtra religioſos exemptos Et nota ꝙ dñs dr̄ adiuuare paupem de inopia: q꞉ inopia a deo data multis modis adiuuat: videlꝫ q꞉.

H
Inopia et paupertas a deo miſſa multiſ modis valiſ ē

¶ Humiliat. i. tollit occaſionē ſupbie q̄ eſt i diuitijs. Oſee xiij. Adimpleti ſunt ⁊ ſaturati ⁊ eleuauerūt coꝛ ſuū.

¶ Retrahit a luxuria: q꞉ nō habet vnde ſuū paupertas paſcat amoꝛē: econtrario diuitie excitant ad luxuriā Hiere. v. Saturaui eos ⁊ mechati ſunt.

¶ Retrahit a gula ſicut diuitie irritant Lu.xij. Aia habes multa bona recondita in annos plurimos: comede ⁊ bibe epulare ⁊c̄.

¶ Retrahit hominē a vindicta Eccli.xiij. Pauper leſus tacebit.

¶ Retrahit ab auaricia ſicut diuitie excitant auariciam. j. Thim̄.vj. Qui volunt diuites fieri ⁊c̄. Glo. Qui diuitias appetit cupere appetit.

¶ Retrahit ab ocio. Prouer.xvj. Aia laboꝛantis laboꝛat ſibi: q꞉ compulit illū os ſuum.

¶ Retrahit a ſupfluis expenſis ſicut diuitie faciūt eas fieri. pſ. Abyſſus abyſſum inuocat: abyſſus diuitiaꝝ abyſſuꝫ expenſarū: q꞉ vbi ſunt multe diuitie: ſunt ⁊ multi q̄ comedunt eas Eccl'es.v.

¶ Ab omni malo reuocat ſicut ⁊ diuitie ſunt occaſio oīs mali. pſ. Prodijt quaſi ex adipe iniq̄tas eoꝛuꝫ. j. Thimo. vj. Radix ⁊c̄.

¶ Facit deū ſollicitū de hoīe. pſ. Ego aūt mēdicus ſum et paupꝛ dñs ſollicitus eſt mei Deut.x. Dñs amat ꝑegrinuꝫ ⁊ dat ei victū atq꞉ veſtitū (videbunt recti). i. boni hoīes ⁊ deū timētes videbūt ꝓfectū ſupradictū religiōis: ⁊ ex hoc (letabunt̄) boni em̄ ex hoc letant̄ ⁊ mali cōfundunt̄: vñ ſb̄dit (⁊ oīs iniq̄tas opi. os ſuū). q.d. mali ⁊ iniq̄ non habent q̄d dicant ꝯ eos ſupra: rex vo letabit̄ in deo. i. homo iuſtus q̄ ſe bñ regit: vel rex. i. ꝑlatus ipius religionis q̄ letat̄ in deo profectu ſb̄ditoꝝ: vñ aplus Phil'.iiij. Fratres chariſſimi ⁊ deſideratiſſimi gaudiū. m. ⁊ coꝛona. m. (⁊ laudabunt̄ oēs q̄ iurant in eo). i. q̄ ſe ei voto religiōis aſtringunt q̄ laudant̄ a bonis nō a malis: q꞉ obſtructū eſt os loquentiū iniqua. j. Pe.ij. Sic eſt volūtas dei vt benefacientes obmuteſcere faciatis imprudentiū hoīm ignoꝛantiaꝫ: vel ſic (videbūt recti ⁊c̄.) recti ſunt q̄ ad celeſtia ꝑ deſideriū erigunt̄ ⁊ ad terrena ꝑ amoꝛē non incuruant̄ Cant.j. Recti diligūt te: non tua: iſti vident clare: q꞉ nō exceecant̄ puluere terrenoꝝ nec ſtercoꝛibꝰ hirundinū: ſicut Thob. ij. ſ. tꝑalibus q̄ hirūdines. i. ſancti pēnis vtutū volātes reputant ſtercoꝛa Phil'.iij. Oia arbitroꝛ vt ſtercoꝛa. multi aūt ſicut talpa que nō videt nec pōt viuere niſi in terra: ſ; facti ſunt vt aq̄la q̄ habet acutū viſum: vñ nūc vident ſolē tamē ꝑ ſpeculū in enigmate: in futuro aūt videbūt facie ad faciē: ⁊ de vtraq꞉ viſione ſequit̄ leticia: vñ addit (⁊ letabunt̄) vñ Prouer.xv. Lux oculoꝝ letificat aīam. Eccleſiaſtes.xj. Dulce lumē ⁊ delectabile oculis videre ſolem; ideo dicebat Thob.v. Quale gaudiū mihi erit q̄ in tenebris ſedeo ⁊ lumē celi nō video: ſic erūt boni in leticia: ſed nō ſic impij nō ſic: q꞉ ſeq̄tur (⁊ oīs iniq̄tas oppila. os ſuum). i. os omis iniqui opilabit̄. j. Reg. Impij in tenebris cōticeſcent: ⁊ nō dicit claudet: ſ; (opilabit) in quo notatur maioꝛ doloꝛ Prouer.xx. Suauis eſt hoi panis mēdacij. i. petm̄ qđ ꝑ delectationē blandit̄ ⁊ refectionē ꝓmittit: ſed mentit̄ ⁊ ſeq̄tur ⁊ poſtea implebit̄ os eius calculo in quo notat̄ pena peccatoꝝ: calculus eſt lapis ignitus quo ſi os impletū fuerit vret illud: in quo notat̄ pene acerbitas: q̄a igneus. Itē q꞉ implebit̄ notat pene vniuerſalitatē. Itē q꞉ lapis eſt notat̄ pene durabilitas: q꞉ lapis q̄ implet os maſticari nō pōt: tranſglutiri nō pōt nec expui: ⁊ q꞉ pauci ſūt q̄ ꝑdicta cōſiderent. ſ. profectū religioſoꝝ: gaudia iuſtoꝝ penā reproboꝝ querit (q̄s ſapiēs ⁊ cuſtodiet hec). ſ. ꝑdicta. q.d. q̄s eſt ita ſapiens vt velit cuſtodire paupertatē in religione: rectitudinē in coꝛde viſum ſiue lumē in rōne: leticiā in mente: penā reproboꝝ in memoꝛatōne. q.d. pauci ſunt tales Deu.xxxj. Gens abſq꞉ conſilio ⁊ ſine prudētia vtinā ſaperent ⁊ intelligerēt ac nouiſſima prouiderēt: (⁊ intelliget miſcꝛdias dñi) q̄s multi recipiunt ⁊ pauci intelligūt miſcꝛdias dicit ꝑl'aliter: q꞉ multe ſunt dei miſcꝛdie.

I
Calculus quid ſit.

Et btūs Bern̄. ſeptē aſſignat miſcꝛdias ſicut diximꝰ. ſ. ibi Miſcꝛdias dñi ineternū cātabo: q̄s ⁊ h̄ ꝓpter eos q̄ nō audierūt vel nō recolūt poſſumꝰ repetere. Dicit igit̄ beatus Bern̄.vij. in me inuenio dei miſcꝛdias Prima eſt ꝙ a multis peccat̄ adhuc in ſeculo poſitū me cuſtodiuit: ꝑma in quā inter oēs quas mihi impēdit: ſ; inter ſeptē. Prima et h̄ tribus modis: occaſiōis ſb̄tractōne: reſiſtendi data vtute: affectionis ſanitate. Secūda miſeratio fuit expectatio ſuſtinent̄ q̄ tardabat vltionē q꞉ indulgentiam cogitabat: longanimiter expectās electōnē ꝑdeſtinatōis ſue impleri volēs: ⁊ qua nos dilexit nimiā charitatē. Tertia miſeratio fuit ꝙ ad pniam me cōuertit concutiēs coꝛ meū ⁊ excitans vt auerteret meoꝝ vulnera peccatoꝝ ⁊ vulneꝝ ſentiret doloꝛē terrens ⁊ deducens ad poꝛtas inferi: ⁊ melioꝛē mihi cōſolationē inſpirans ſpem indulgētie largiēdo Quarta miſcꝛdia fuit ꝙ ſuſcepit miſericoꝛditer penitentē: ſic em̄ ex toto indulſit ⁊ tā liberaliter oēm donauit iniuriā vt iā nec dānet vlciſcēdo nec cōfundat improperādo: nec minꝰ diligat imputando ſeq̄tur miſcꝛdia. Quita ꝑ quā mihi cōtinendi deinceps et emēdatius viuendi ꝓſtitit vtutē carnis cū ꝯcupiſcētijs ſuis pñs ſeculū cū curioſitatibꝰ: ſuis ⁊ etiā ipm ſathanā cū tēptatiōib ſuis cōterendo ſb̄ pedibꝰ meis. Sexta miſcꝛdia eſt gr̄a ꝓmerendi bona eterna q̄ gr̄a in tribus maxie cōſtat i odio ꝑteritoꝝ maloꝝ in cōtēptu pñtium bonoꝝ in deſiderio futuroꝝ. Septia miſericoꝛdia eſt ſpes obtinēdi: tria ſiq̄dē ꝯſidero in q̄bus ſpes mea tota cōſiſtit q̄ ſunt charitas adoptōnis: veritas promiſſionis: poteſtas redditōis ſcio cui credidi et certꝰ ſum q꞉ in charitate nimia adoptauit me: q꞉ verax eſt i promiſſione et potens in exhibitōne: h̄ eſt funiculus triplex qui difficile rumpit̄ quē nob̄ a patria noſtra i hunc carcerem dimiſſum firmiter obſecro teneamꝰ vt ipſe nos ſubleuet et trahat vſq꞉ ad cōſpectum magni dei h̄ ſunt verba bea. Bern̄. cum quo ad illum conſpectū nos ꝑducat ipſe chriſtus qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ amen. Pſ.107.

L
Nō ſeptē miſcꝛdias dei ſm̄ Bern̄. ſibi factas

¶ Pſalmus CVII

1 PAratum coꝛ meum deus paratum coꝛ meum: cantabo et pſallā in gloria mea.

¶ Paratum coꝛ meuꝫ) Titulus canticum pſ. ipſi dauid.

In ꝓcedenti pſ̄.egit de hūilitate eccl̄ie:in iſto agit de libe-
ratiōe ꝑ quā exaltata eſt.agit enī h̄ de duab⁹ naturꝭ in xp̄o
vn̄ de ipo intitulat̄ pſ̄.⁊ eſt ſenſus(canticū pſ̄.).i. pſ̄. iſte
q̄ agit de mentis iocūditate q̄ de bonis opibus ꝓcedit: ad
q̄ idē pſ̄.nos monet attribuit̄ (ipi dauid).i.xp̄o q̄ in hoc
pſ̄.loquit̄. Intentio eſt monere nos vt xp̄m credam⁹ ve-
rū deū ⁊ hominē. Modus bipartitus eſt pſ̄. Primo gr̄as
agit xp̄s deo patri q̄ʒ ſuſcipiēs paſſionē ſurrexit in gloriā
Secundo dicit que ſalus facta ſit omi terre ſuper quā eſt
gl̄ia dn̄i:ibi(vt liberent̄ dilecti tui) Sciendū autē q̄ ſicut
vaga lege artis muſice inuētores carminū ex diuerſis ver
bis cōpingūt carmia::ita pſ̄.iſte cōpactus eſt ex duab⁹ par
tibus extremis.lvj.ſ.miſerere mei de⁹ miſerere ⁊c.⁊. lix.
ſcʒ de⁹ repuliſti:non tn̄ idē eſt titulus in illis pſalmis et in
iſto q̄ tituli mutatio nos in ꝑdictis pſalmis ad aliū mittit
intellectū:cū enī in p̄mo illoꝝ oſtendat̄ fuga dauid ⁊ hu-
militas ei⁹ in altero fortitudo ⁊ victoria:h̄ v̄o oſtēdat̄ hu
militas xp̄i in carne:⁊ altitudo in diuinitate: in illis prece
dētibus mittimur ad intellectū hui⁹.loquit̄ aūt in hoc pſ̄.

A
Allegorice
De xp̄o.

xp̄s q̄nqʒ in ꝓpria pſona:q̄nqʒ in pſona membroꝝ.p̄mo ḡ
in ꝓpria pſona dicit ad p̄rem (paratū cor.m.)o de⁹ p̄r ad
laudandū te ⁊ vt geminatio notet ꝯfirmationē repetit(pa
ratū cor meū) ⁊ ideo faciā id ad qđ.ſ.paratū eſt cor. ſ.can
tabo ⁊c.vel ſic(paratū eſt cor meū) ad patiendū(paratū
cor meū) ad reſurgendū(cantabo)in hilaritate cordis(⁊
pſallā)in ſanctitate opis:⁊ hoc(in gloria mea).i. pro glo
ria reſurrectiōis mee:vel(pro gloria)victorie ⁊ triumphi
habiti de dyabolo pro q̄ ipe gaudens paſſus eſt qđ idē eſt
qđ cātare ⁊ pſallere:hoc ſignificatū eſt.ij. Reg.vj. q̄ dixit
dauid. Ibo ⁊ reducā arcam dn̄i cū bn̄dictiōe in domū me
am:⁊ ſeqtur q̄ reducens ꝑcutiebat in organis armigatis
⁊ ſaltabat totis virib⁹ an̄ dn̄m:ꝑ dauid intelligit̄ xp̄s qui
venit de celo in mundū vt reduceret arcā.i.eccl̄iam ſuā in
domū ſuā celeſtē ⁊ in reductiōe pſallebat in organis armi
gatis.i.ad armū ligatis.ſ.in lignis crucis:ſequit̄ vox p̄ris
ad filiū vel filij ad corpus aſſumptū.

2 ❡ Exurge pſalterium ⁊ cythara:exurgā di-
luculo.

❡ Exur.pſal.⁊c.).i.o fili ſurge a morte ⁊ vocat filiū(pſal-
teriū ⁊ cythara)pſalteriū ꝓpter morū ⁊ v̄tutū cōcordiā cy
thara ꝓpter carnis mortificationē: deinde r̄ndet fili⁹ ⁊ eſt
q̄ſi dialogus(exurgā diluculo).i.mane ex hoc loco h̄r q̄
xp̄s diluculo ſurrexit ⁊ poſtq̄ʒ reſurrexero dicit chriſtus.

3 ❡ Confitebor tibi in populis domie:⁊ pſal
lam tibi in nationibus.

❡ Confite.ti.in po.).ſ.in populis xp̄ianis(⁊ pſallā tibi in
natiōibus)oībus q̄bus fili⁹ nomē patris ꝑ ap̄los manife
ſtauit:⁊ ipſi cōfeſſi ſunt fidē eius:cōfitebor inq̄t ⁊ pſallā.

4 ❡ Quia magna eſt ſuper celos miſericor-
dia tua:⁊ vſqʒ ad nubes veritas tua.

❡ Quia mag.eſt ſup ce.).i.q̄ʒ tu de miſc̄dia tua exaltaſti
hūanitatē meā ſup celos:vbi etiā angeli bn̄ficijs tuis fru-
unt̄(⁊ vſqʒ ad nubes).i.vſqʒ ad ap̄los(eſt veritas.t.).i.
impletio ꝓmiſſionis tue vel(veritas tua)quā ꝑ ſp̄m.t.do
cuiſti eos ſicut ego ꝓmiſerā eis Ioh.xvj.dicēs. Cū vene
rit ille ſp̄us veritatis docebit vos oēm veritatē: h̄ veritas
vere fuit in ap̄lis ſicut in nubib⁹ q̄ʒ ſicut nubes implet̄ aq̄
⁊ poſtmodū pluit ſup terrā::ita ap̄li veritate impleti ⁊ do-
ctrina ſancti ſp̄us pluerūt ſup terrā eccl̄ie pluuiā doctri-
ne Eſa.lx. Qui ſunt iſti qui vt nubes volāt: ſequit̄ vox ec
cleſie q̄ſi ꝑmiſſa audictis ⁊ applaudendo dicenſ ad xp̄m.

5 ❡ Exaltare ſup celos deus ⁊ ſup omnē ter-
ram gloria tua: vt liberentur dilecti tui.

❡ Exal.ſu.ce.).i.o xp̄e manifeſta q̄ tu ſis exaltat⁹ ſup ce-
los(⁊ ſup oēm t̄rā)exaltet̄(gl̄ia tua).i.reſurrectio ⁊ aſcē
ſio ⁊ ſeſſio tua ad dexterā p̄ris q̄ ad tuā gl̄iam ꝑtinēt ꝑdi-
cet̄ ⁊ manifeſtet̄ ꝑ ap̄los de q̄bus dixiſti vſqʒ ad nubes ve

B
Moralit̄.

ritas tua. Moraliter(paratū cor meū)ſupra inuitauit ꝓ
pheta ad ꝯfeſſionē cū dixit ter cōfitemi dn̄o ⁊c.h̄ r̄ndet au
ditor dicēs(ꝑatū cor meū deus)q̄ ad cōtritionē(ꝑatū cor
meū)q̄ ad fidē q̄ parat ⁊ purificat Act.xv. Fide purifi-
cās corda eoꝝ(cātabo)q̄ ad cōfeſſionē(⁊ pſallā)q̄ ad ſa-
tiſfactiōē:⁊ h̄(in gl̄ia.m.).i.in puritate ꝯſcie mee.ij.Cor.
j. Gl̄ia nr̄a h̄ eſt teſtimoniū ꝯſcie nr̄e:vel ſm̄ Bern̄.ſic pa
ratū cor meū de⁹ ad aduerſa.ꝑatū ad ꝓſpera:ꝑatū ad hu
milia:ꝑatū ad ſublimia:ꝑatū tibi dn̄e vacare: ꝑatū proxi-
mis miniſtrare:ꝑatū ad oīa q̄cunqʒ ꝑcepis:vn̄ nō ſemel ſ
ſc̄do di(ꝑatū cor.m.⁊c.)q̄ aūt hʒ cor ita ꝑatū ad omia ta
lis pōt hr̄e pacē cordis ⁊ gaudiū:vn̄ bn̄ poſt h̄ ſubdit(cā-
tabo)⁊ q̄ hʒ cor tale ⁊ intus gaudiū pōt opari ⁊ bonā cō-
ſciam hr̄e vn̄ addit(⁊ pſallā in.g.m.)ſ q̄ʒ h̄ mittēdo dicit
⁊ multi ꝓmittūt ⁊ nō ſoluūt bn̄ ſubiūgit(exurge pſal.⁊ ci
tha.).i.ſtatim exurgāt bona opa ꝑ(pſalteriū)decacordū
intelligit̄ impletio.x.mādatoꝝ ꝑ cytharā)carnis mortifi-
catio ſupra:cōfitemi dn̄o in cythara in pſalterio.x. corda-
rū pſallite illi:ſ q̄ʒ nihil poſſum⁹ facere ſine gr̄a dei:addit
(exurgā)de vicio.ſ.ad bona opa(diluculo).i. in ortu gr̄e
ſupra ort⁹ eſt ſol ⁊ cōgregabunt̄.ſ.fere ⁊ beſtie pctōꝝ ⁊ in
cubilib⁹ ſuis collocabunt̄.q.d.pctā fugient ⁊ hō exurget
ad bona opa:vn̄ ſequit̄ ibi:exibit hō ad opus ſuū ⁊c. ſunt
aūt q̄dam q̄ malis nō purgatis volūt bona opa facere qđ
eſt ꝯ naturā q̄ʒ ꝑus eradicāde ſunt ſpine ⁊ vrtice ⁊ deinde
bone plante plātande:ſic ꝑus dr̄ declina a malo: ⁊ poſtea
addit̄:⁊ fac bonū:vn̄ ſubdit(cōfitebor tibi in po.⁊c.) ecce
pcti eradicatio ꝑ cōfeſſionē(⁊ pſallā ti.in natio.)ecce bo-
na opatio. Sʒ nota q̄ dicit(confitebor ti.in po.).i. in ocu
lis oīm q̄ eſt ꝯ quaſdā pſonas q̄ volūt cōfiteri in cameris
⁊ in locis ſuſpectis. Itē dicit(pſallam).i. bona opa faciā
nō ad vanā gl̄iam:ſ(tibi).i.ad honorē.t.⁊ hoc(in natiōi
bus)vel(in plebibus)alia lr̄a iuxta illud Mat.v. Sic lu
ceat lux vr̄a corā ho.vt vi.opa ve.bo.⁊ glo.pa.ve. q̄ in ce.
eſt.h̄ aūt duo.i.cōfeſſio ⁊ bona opatio faciēda ſunt in ſpe
venie ⁊ cū timore vindicte:vn̄ addit(q̄ʒ magna eſt miſeri
cordia.t.)nō tm̄ ſup pctōres:ſ(⁊ ſup celos).i. ſup iuſtos
⁊ cōtemplatiuos q̄ quātūcunqʒ iuſti ſint neceſſe habēt nō
iuſticiā allegare ſ miſc̄diam implorare:q̄ʒ vt dicit Greg.
Uita ſctōꝝ ſuccūbit ſi pietas deſit Iob.ix. Si habuero q̄p
piā iuſtū nō r̄ndebo:ſ meū iudicē dep̄cabor(⁊ vſqʒ ad nu.
ve.t.).i.vſqʒ ad pctōres puniēdos Iud.vij. Hi ſunt nu-
bes ſine aq̄ q̄ a vētis circūferunt̄:ſic ḡ dixit dei miſc̄diam
eſſe ſup iuſtos ⁊ ſctōs ⁊ veritatem iuſticie ſup pctōres ma
los:ſ ne credat̄ q̄ tm̄ p̄mis fiat miſc̄dia ⁊ tm̄ alijs iuſticia
q̄ſi cācellatis manib⁹ aut ſermonib⁹ addit (exaltare ſup
ce.de⁹).i.fac vt ipi celeſtes hoīes te exaltēt bonis opibus:
⁊ ſic iuſticiā faciētes de iuſticia remunerent̄ : exaltat̄ autē
dn̄s in bonis hoībus ꝑ bonā famā:ꝑ cultū:ꝑ iudiciū:ꝑ fi-
dē:ꝑ cōtemplationē.pſ̄. Exaltate dn̄m deū noſtrū(⁊ ſup
omnē terrā).i.ſup pctōres q̄ ſunt oīs terra.i.oīno terreni
(ſit gl̄ia.t.).i.miſc̄dia q̄ dr̄ gl̄ia Rom̄.iij. Oēs peccauerūt
⁊ egēt gl̄ia dei:⁊ dr̄ miſc̄dia dei gl̄ia eius:q̄ʒ ſicut dr̄ in col-
lecta.oīpotentiā tuā pcendo maxime ⁊ miſerādo manife
ſtat(vt liberent̄) Sc̄da ps in q̄ oſtēdit q̄ ſalus facta ſit oī
terre:⁊ ſubdit de hūilitate xp̄i ⁊ maieſtate ei⁹:eſt ḡ ſenſus
(exaltare ⁊c.)⁊ ſup.o.g.t.vt liberent̄ dilecti tui)de manu
dyaboli q̄ eos tenebat:quoſdā in pctō:quoſdā in limbo:
Zach.ix. Tu quoqʒ eduxiſti vinctos tuos de lacu in quo
nō erat aqua ꝓpter h̄ in pſona antiquoꝝ patrū: clamat ec
cleſia i aduētu veni ad liberādū nos:⁊ vt h̄ liberatio fiat.

C
Allegorice
De chriſto

6 ❡ Saluum fac dextera tua ⁊ exaudi me:de
us locutus eſt in ſancto ſuo.

❡ Saluū fac me)dixit xp̄s.i. ſuſcita me hominē (dextera
tua).i.ꝑ dexterā.ſ.per verbum carni vnitū:qđ eſt dextera
patris ꝑ quā opatur q̄ʒ dixit:⁊ facta ſunt:vel in pſona mē
broꝝ dicat xp̄us(ſaluū me fac dextera tua).i. ꝓpiciatione
tua(⁊ exaudi me)h̄ precantē:ſic locutus eſt xp̄us ad pa-
trē:deinde quaſi aſſecurās eccleſiam cōuertit ad eam ſer-
monē.q.d.deus pater hoc qđ peto faciet q̄ʒ promiſit: hoc
eſt qđ ſequit̄(deus)p̄r(locut⁹ eſt).i.ꝓmiſit nō ſolū in ꝓ
phetis:ſ(in ſancto ſuo).i.in filio.ſ. Heb.j. Olim deus lo-
quēs patribus in ꝓphetis nouiſſime diebus iſtis locutus
eſt nobis in filio:ex quo ergo promiſit ſoluet:vnde.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

7 ¶ Exultabo ⁊ diuidam ſichimam: ⁊ cõual-
lem tabernaculorum dimetiar.

¶ Exul.) in reſurrectione: vel (exaltabor) ſm aliã lrãm et
h̃ diuerſitas lr̃e bñ cõgruit q: exultatio ſequit̃ de exaltati-
one (⁊) exaltatus in reſurrectiõe ⁊ aſcenſiõe (diuidã ſichi
mã) .i. iudeos vel ſynagogã. ſiccima eñ interp̃tat̃ hume-
rus vel laborioſa: ⁊ ſignificat iudeã vel ſynagogam ſub iu
go legis laborantẽ: hanc diuiſit xp̃s: q: q̃dam crediderũt
⁊ quidã in infidelitate remãſerũt (⁊ cõuallẽ tabernaculo-
rũ dimetiar) .i. gẽtilitatẽ q̃ dr̃ vallis ꝓpter abiectionẽ ⁊ vi-
litatẽ ⁊ q: elemẽtis ſeruiebat tabernaculorũ: q: non ſemp
in illa valle habitauerũt: ſ; caſtrametati ſunt poſtea in mõ
te cũ ad fidẽ cõuerſi in cumulo bonorũ operum ꝑſtiterũt.
hanc xp̃s dimenſus diuidẽs ſingulis gratiã menſurare: et
aliã dimenſionẽ ⁊ diuiſionẽ exponit: q: quidã fuerũt mar
tyres velut pelles rubricate in tabernaculo dñi: quidã cõ-
feſſores cõtemplatiui velut pelles iacinctine: q̃dam acti-
ui velut ſaga Exo. xxiiij. vnde ſubdit.

8 ¶ Meus eſt galaad ⁊ meus eſt manaſſes:
⁊ effraim ſuſceptio capitis mei.

¶ Meus eſt galaad) .i. martyres. galaad eñ interp̃tatur
aceruꝰ teſtimonij: hij ſunt martyres q̃ paſſionibꝰ ſuis xp̃o
teſtimoniũ reddiderũt: vñ ⁊ martyr idẽ eſt qḋ teſtis Act.
iiij. Uirtute magna reddebãt apl̃i teſtimoniũ reſurrectio-
nis ieſu xp̃i (⁊ meꝰ eſt manaſſes) .i. cõtemplatiui in ſom-
no ⁊ q̃ete cõtemplatiõis obliuiſcunt̃ ſe ⁊ ſua ⁊ q̃cquid ali
ud eſt a deo (⁊ effraim) meꝰ eſt .i. actiui q̃ fructum multũ
faciũt in eccl̃ia: ⁊ eſt (ſuſceptio capitis mei) .i. dei p̃ris quẽ
ipi recipiũt ꝑ fidẽ: vñ ecõtrario dicit̃ de iudeis Joh. j. In
ꝓpria venit ⁊ ſui eũ nõ recepe. ⁊ ipſe ſuſcepit eos in filios:
vel ſic (effraim ſuſce. ca. mei.) .i. ex eo ꝙ caput meũ ſuſce-
pit ſpineam coronã ⁊ colaphos ⁊ ſputa: ſecuta eſt magna
fructificatio q: illa humilitate totũ mundũ lucratus ſum
⁊ q̃s procurauit h̃ iudas proditor: vnde ſequit̃.

9 ¶ Juda rex meus: ⁊ moab lebes ſpei mee.

¶ Juda rex meꝰ) .i. dux ⁊ ꝓcurator huius paſſionis mee
in q̃ tñ lucratꝰ ſum: ⁊ q̃s ꝓſecutus eſt q: incepit iudas:
iudei peſſimi: vñ ſubdit (moab olla ſpei mee) .i. iudei qui-
bus ego dixi Jo. viij. Uos ex patre dyabolo eſtis ⁊ deſide
ria p̃ris veſtri vultis facere (moab) eñ interp̃tat̃ ex patre
⁊ genitus fuit in inceſtu ad lit. vñ bñ ſignificat illos iude-
os q̃ ꝑ peccatũ ſe fecerũt filios dyaboli ipſi fuerũt olla xp̃i
q: int̃ eos xp̃s fuit coctꝰ igne tribulatiõis ſicut caro in ol-
la: ſed tñ (olla ſpei mee) inquit q: ꝑ ollã decoctionẽ certiſ-
ſime expectauit gloriã reſurrectionis: ⁊ per hoc etiã expe-
ctabat fieri dilationem eccleſie: vnde ſubdit.

10 ¶ In idumeam extendam calciamentũ me-
um: mihi alienigene amici facti ſunt.

¶ In idu. ex. cal. m.) idumea interp̃tat̃ terrena vl' ſangui
nea: ⁊ ſignificat gentilitatẽ q̃ erat terrena ꝑ terrenoꝝ amo
rem: ⁊ ſanguinea ꝑ crudelitatẽ vſq; in hanc extẽdit xp̃us
calciamentũ ſuũ .i. fecit p̃dicari hũanitatẽ ⁊ incarnationẽ
ſuã. caro eñ eius fuit q̃ſi calciamentũ tegens diuinitatẽ
ſicut pedẽ. Grego. Uenit ad nos calciata diuinitas: vñ di
xit Johã. bap̃. Lu. iij. Uenit fortior me poſt me cuius nõ
ſum dignꝰ ſol. cor. calci. eius .i. myſteriũ ⁊ rationẽ incarna
tionis eius exponere. ipſi v̾o nõ repulerũt hoc calciamen
tũ: ſed ſuſceperũt ꝑ fidẽ: vñ ſequit̃ (mihi alienigene amici
facti ſunt) .i. mihi ꝑ fidem ⁊ amorẽ adheſerũt gentiles: ex
paſſione aũt ſua nõ tñ fides gẽtiũ ſubſecuta eſt ſ; ⁊ libera
tio electorũ q̃rum aĩe in limbo tenebant̃ quorũ neutrũ ꝑ
hominẽ potuit fieri: vñ de vtroq; ſubdit querens.

11 ¶ Quis deducet me in ciuitatem munitam
quis deducet me vſq; in idumeam.

¶ Quis de. me in ci. mu. quis dedu. me vſq; in idumeã).

12 ¶ Nonne tu deus qui repuliſti nos: ⁊ non
exibis deus in virtutibus noſtris.

¶ Nõne tu deꝰ ⁊c̃.) ciuitas munita eſt infernus q̃ munita
erat a dyabolo ita ꝙ nullus poterat eã cape ⁊ captiuos li
berare: ſ; tandẽ venit fortior illo xp̃s ⁊ vniuerſa arma eius
diripuit in q̃bus cõfidebat: ⁊ ſpolia eius diſtribuit .i. aĩas
q̃ ibi tenebant̃ ⁊ in domo p̃ris ſui in diuerſis mãſionibus
ꝓut meruerãt collocauit: h̃ eſt diſtributio ſpoliorum ⁊ in
hãc ciuitatẽ munitã deduxit eũ deus .i. virtus diuinitat' ſi
militer (⁊ vſq; in idumeã) .i. in gentilitatẽ vt dictũ eſt: vñ
dicit (nõne tu deꝰ) .ſ. deduces me illuc. ductor eñ eris me-
us ſp: licȝ videaris in paſſione me dereliq̃ſſe hoc eſt quod
ſubdit (q̃ repuliſti) .i. repellere viſus es (nos) .ſ. me caput
⁊ martyres mẽbra dũ nos paſſionibꝰ expoſuiſti (⁊ nõ exi-
bis deus in v̾tutibus nr̃is) .i. nõ oſtẽdes nec manifeſtabis
teip̃m dando nobis fortitudinẽ corporũ ad reſiſtendũ ho
ſtibus: ſicut ante cõſueuiſti facere antiquo populo: et hoc
poteſt legi interrogatiue vel remiſſiue ⁊ in idẽ redit. ſcȝ ꝙ
nõ faciet hoc deus: martyres eñ non ſunt liberati in cor-
pore ſed per patientiã vicerunt: vnde ſubdit xp̃s.

¶ Da nobis auxilium de tribulatõne: quia 13
vana ſalus hominis.

¶ Da no.) .ſ. mihi ⁊ martyribꝰ meis (auxiliũ de tribulati-
one) .i. auxiliatricẽ tribulationẽ vt ꝑ eã vincamꝰ tortores
⁊ neceſſe eſt ꝙ des: q: (vana eſt ſalus hoĩs) in ſe q: hõ nõ
ſufficit ꝑ ſe. p̃s. Non ſaluat̃ rex ꝑ multã virtutẽ .ſ. ſuã: ſed
in deo magna eſt ⁊ firma ſalus hoĩs: vnde addit.

¶ In deo faciemus virtutem ⁊ ipſe ad nihi 14
lum deducet inimicos noſtros.

¶ In deo fa. vir.) nõ in nobis: virtutẽ fecerũt xp̃s ⁊ mar-
tyres cũ ꝑ patiam vicerũt ⁊ aĩas ſuas immaculatas cu-
ſtodierũt Lu. xxj. Tradimini a parẽtibus ⁊ fratribꝰ ⁊ co-
gnatis ⁊ amicis ⁊ morte afficient ex vobis: ⁊ ſequit̃ capil-
lus de capite vr̃o nõ ꝑibit in patiẽtia vr̃a poſſi. a. ve. (⁊ ip-
ſe) tandẽ (ad nihilũ dedu. ini. no.) cõdemnãs eos in futu-
ro iudicio. Moraliter (vt liberent̃ dilecti tui) ſupra petijt Moralit̃.
vt gl̃ia dñi .i. eius miſc̃dia appareret ſuꝑ omnẽ terrã .i. ſu-
per petõres: ⁊ ad q̃d hoc petijt declarat dicẽs (vt liberen-
tur) a ſeruitute peccati ⁊ dyaboli (dilecti tui) .i. ipſi hoĩes
peccatores quos diligis nõ inq̃ꝫtum petõres: q: odiſti oẽs
q̃ operant̃ iniquitatẽ ſed inq̃ꝫtum creature tue: q: ſicut dr̃
Sap̃. xj. Diligis oĩa q̃ ſunt ⁊ nihil odiſti eorũ q̃ feciſti ⁊ in
tñ (dilecti) ꝙ te feciſti ſeruũ vt eos liberares mori volui-
ſti vt eos redimeres. Apoc. j. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos
a peccatis noſtris in ſanguine ſuo Oſee. iij. Diligit dñs fi
lios iſrael .i. xp̃ianos q̃ oculis fidei vident deũ ⁊ ipſi reſpi-
ciunt ad deos alienos ⁊ diligunt vinacia vuarũ .i. tẽporali
um. p̃s. Ut quid diligitis vanitatẽ. Et nota ꝙ deꝰ pater li-
berat Math. xvij. ergo liberi ſunt filij liberat filius Joh.
viij. Si filius vos liberauit vere liberi eritis. Item liberat
⁊ ſpũſſanctus. ij. Chorin. iij. Ubi ſpũs dñi ibi libertas: pa-
ter ergo liberat ab infirmitate filius ab ignorãtia ſpũſſan-
ctus a malicia (ſaluũ fac) .ſ. me in p̃nti ꝑ ſpem. Ro. viij.
Spe eñ ſalui facti ſumus: ⁊ in futuro ꝑ gloriã. Phil. iij.
Saluatorẽ expectamus dñm noſtrũ ieſum xp̃m q̃ refor-
mabit ⁊c̃. (dextera tua) de qua Prouer. iij. Longitudo di-
erũ in dextera eius: nõ dicit ſiniſtra: q: nõ petit iuſtus tpa
lem ſalutẽ: de qua ibidẽ Prouer. iij. In ſiniſtra illius diui
tie ⁊ gl̃ia (⁊ exaudi me) .i. adh̾ẽtiũ audi vt ad hanc ſalutẽ
me ꝑducat: ⁊ cũ dicit (exaudi) innuit ſe frequẽter p̃cari et
poſtulare illã ſalutẽ qḋ dȝ facere oĩs qui illã deſiderat: q̃a
dicit dñs: petite ⁊ accipietis vt gaudiũ veſtrũ ſit plenum
Joh. xvj. Sed multi pereũt ⁊ negligunt petere ſalutẽ: vn
de ibidẽ Uſq; modo nõ petiſtis quicq; in noĩe meo .i. qḋ ꝑ
tineat ad ſalutẽ: q: nomẽ ieſus idẽ eſt qḋ ſaluator: multo-
tiens aũt proſperitas ⁊ ſucceſſus tp̃aliũ cauſa eſt q̃re ho
mines nõ petũt a deo ſalutẽ: vñ Eſa. lvij. Uiã manus tue
inueniſti ꝓpterea nõ rogaſti ⁊ ecõtrario. tribulatio eſt cau
ſa vt querant ſalutẽ. p̃s. Ad dñm cũ tribu. cla. ⁊ alibi: Im
ple facies eoꝝ ignominia ⁊ querẽt nomẽ tuũ dñe. De hoc
habemꝰ ſignũ pariter ⁊ exemplũ Math. viij. Ubi cum ie
ſus cũ diſcipulis ſuis aſcendiſſet naniculã ⁊ eſſent in ma-
ri volẽte dño factus eſt motus magnꝰ in mari ita vt naui
cula operiret̃ fluctibꝰ: ⁊ tũc ſuſcitauerũt dñm dicẽtes: do-
mine ſalua nos perimꝰ: ita hõ loquit̃ cũ dño ſic orando:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dñs aūt reſpōdet ei cōſolationē infundēdo ⁊ ſpem ei dan
do:vñ ſequit̃ (deus locutus eſt in ſancto ſuo).ſ. in homie
iuſto.pſ. Audiā quid loquat̃ in me dñs deus:⁊ q̄d locut⁹
eſt iſta q̄ ſequunt̃ (exultabo) de iuſtis.Eſa.lxij. Gaudebit
ſponſus ſup ſpōſam (⁊ diuidā ſiccimā).i.malos ⁊ repro,
bos q̄ laborauerūt vt in igne agerent Hiere.ix.Hi diuidē
tur a ſocietate xp̄i ⁊ ſanctorū qñ ponent̃ a ſiniſtris Mat.
xxv.Lu.xij.dicit̃ de malo ſeruo diuidet eū partē q̄ꝫ eius cū
infidelibus ponet.Et nota q̄ ſychimite multa mala fece,
rūt ad litterā q̄ iſti faciunt ſpūaliter ꝑpter que diuidendi
ſunt:ipſi eñ dynā oppreſſerūt Gen.xxxiiij. ⁊ ꝑpter ipſam
nō ꝑpter deū circūciſi ſunt ⁊ ipi p̄imo elegerūt regē.ſ.aby
melech q̄ per ramnū ſignificat̃ Iud.ix.(⁊ conuallē taber
naculorū dimetiar)cōuallis eſt duplex vallis: cōuallis ta
bernaculorū eſt duplex deſcenſus penitentiū.ſ. humilitas
⁊ cōpaſſio:ꝑ humilitatē deſcendūt in ſeipis:ꝑ cōpaſſioneꝫ
cōdeſcendūt proximis:penitentes aūt dicunt̃ tabernacu,

E
Penitētes dicunt̃ ta,bernacula domini.

la dñi in q̄bus ipe militat cōtra dyabolū ⁊ q̄bus ipi mili,
tant contra vicia:vñ Gen.xxv. Iacob vir ſimplex habita,
bat in tabernaculis:iacob.i.luctato: vel ſupplantato: eſt
penitēs q̄ ſupplantat dyabolū ⁊ vicia:ſ priuſq̄ꝫ ſupplāta,
re poſſit oīno optet eū eſſe in lucta ⁊ in pugna : ⁊ militare
in tabernaculis Iob.vij. Militia eſt vita hois ſup terrā.
⁊ Gen.xxxiij.di:q̄ iacob recedēs ab eſau venit in ſochoth
qd̄ interp̄tat̃ tabernacula:bene etiā dicunt̃ penitentes ta
bernacula q: nō debēt habere ſpacioſa cenacula ſ domos
humiles:ſicut ſunt tabernacula vt facto oſtēdant ſe non
eſſe ciues hui⁹ mundi:ſ peregrinos ⁊ aduenas Heb.vlti.
Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē:ſ futurā inq̄rim⁹ horū
(tabernaculoꝝ cōuallē).i.duplicē deſcenſum p̄dicū dñs
dimetiet̃ tripliciter. P̄mo examinādo.pſ. Ego iuſticias
iudicabo.Scd̄o cōmendādo. Math.xxv. Eſuriui ⁊ dedi
ſtis mihi mādūcare ⁊c. Tertio remūerando. Mat.xxvj.
Intra in gaudiū dñi tui. Mat.vij. In qua mēſura menſi
fueritis remetiet̃ vobis.Lu.vj. Menſurā bonā ⁊ cōfertā
⁊ coagitatā ⁊ ſupefluentē dabūt in ſinū veſtrū:⁊ ne q̄s de
bonis ſupbiat ⁊ ſibi ea aſcribat ſubdit (meus eſt galaad)
id eſt a me hꝫ hō teſtimoniū bonorū operū Iob.xv. Sine
me nihil poteſtis facere (⁊ meus eſt manaſſes).i. a me hꝫ
hō vt poſterioꝝ oblitus cū apl̄o ad exteriora extēdat ſeip
ſum Phil.iij.(⁊ effraim).i.fructificatio ⁊ oīs ꝓfectus nō
eſt ab hoie:ſed (eſt ſuſceptio capitis mei).i. dei.q.d.ſuſci,
pit̃ a deo largiente.j.Coꝛ.iij.Ego plātaui apollo rigauit:
ſed de⁹ incrementuꝫ dedit. Itaq̄ꝫ neq̄ꝫ q̄ plantat eſt aliq̄d
neq̄ꝫ q̄ rigat:ſed q̄ incrementū dat de⁹:h tria ergo ſunt q̄ſi
tres poſſeſſiones vel prouincie dñi in regno ſuo qd̄ eſt hō
vicꝫ bona opatio:mūdi obliuio:ꝓfectus i bono: q̄bus ne
noceāt latrunculi ſupponit eis regem dñs:de quo ſubdit
(iuda rex me⁹).i.cōfeſſio regit mihi iſtas ꝓuincias q̄ a la
trones ſuſpendit ⁊ deſtruit.ſ.ſuggeſtiones malas ⁊ vicio,
ſas ⁊ bonas ꝓmouet ⁊ dirigit.ſ.bonas cogitationes ⁊ bo
na opa. Prouer.xx. Rex q̄ ſedet in ſolio iudicij.i. cōfeſſio
ſedēs in cōtritione q̄ iudicat conſciam diſſipat oēe malū
intuitu ſuo.i.malū cogitationis:locutiōis: ⁊ opationis:et
qd̄ de cōfeſſione intelligendū ſit patꝫ ꝑ hoc qd̄ ſtatim ſub,
dit q̄s pōt dicere mundū eſt coꝛ meū purus ſum a pecca,
to.q.d.nō eſt q̄ nō habeat pctm̄ qd̄ eū opteat cōfiteri de iu
da etiā di.j. Mach.iij. Iudas ꝑſecut⁹ eſt iniq̄s ꝑſcrutās
eos ⁊ q̄ cōturbabāt ppl̄m ſuū:eos ſuccēdit flāmis ⁊ repul
ſi ſunt inimici eius p̄ timoꝛe eius ⁊ omēs oparij iniq̄tatis
cōturbati ſunt ⁊ directa eſt ſalus in manu eius q̄ omia de
cōfeſſione plana ſunt:ad hoc aūt q̄ rex iſte bene regat:ne,
ceſſaria eſt ſapiētia q̄ eū doceat quid bonū q̄d malū: vnde
addit (moab lebes ſpei mee) moab interpretat̃ aqua pa ,
terna ⁊ ſignificat ſapientiā patrū q̄ in ſacra ſcriptura con
tinet̃ (lebes) eſt ſtudiū in quo caro homis decoquit̃ ⁊ cō,
ſumit̃:ſm illud Eccli.vlti. Frequēs meditatio carnis eſt
afflictio Eccli.xxxj. Vigilia honeſtatis tabefaciet carnes.
Ezech.xj. Hec eſt lebes vos vō carnes:⁊ addit (ſpei mee)
q: ꝑ ſapientiā ⁊ ſtudiū ſcripturarū ſpes roboꝛat̃. Ro.xv.
Quecunq̄ꝫ ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinā ſcripta ſunt:vt
per patientiā ⁊ cōſolationē ſcripturarū ſpem habeamus.

hoc etiā poſſet eſſe thema de beata magdalena.vel de quo
cūq̄ꝫ ſancto q̄ fuit magnus peccatoꝛ:ipa eñ beata magda
lena fuit (moab).i.nutrita in diuitijs ⁊ delitijs paternis:⁊
ipſa fuit lebes ꝑ luxuriā.ſ.intus ardens ⁊ extra ſoꝛdens:
ſed de lebete facta eſt phiala:ſm q̄ di Zach.vlti.Erunt le
betes in domo dñi q̄ſi phiale corā altari:vñ de ipa in hym
no:poſt fluxe carnis ſcādala fit de lebete phiala i vas trāſ
lata gloꝛie de vaſe cōtumelie:h inq̄ꝫ dicit xp̄s eſt ſpei mee
q: facit ſperare in me:q̄s eñ nō ſperaret de dei miſcdia q̄
videret tantā peccatricē recōciliatā deo ⁊ factā tantā ami
cā ipius Oſee.ij. Dabo eis vallē achoꝛ ad aperiendā ſpē:
ſed q̄ cōſiderat q̄ ipſa cōſecuta eſt miſcdiam:⁊ ſic ſperat:
debet cōſiderare eius pniam vt ſimilē faciat:vñ hñ ſubdit̃
ſcd̄m vtrūq̄ꝫ ſenſum quē in hoc verbo poſuim⁹ (in idume
am extendā calciamentū meū) ꝑ idumeā q̄ ſanguinea vl̄

F
Qualr per idumeā intelliguntur pctōres et ad eos extē dit dñs calciamētum ſuum.

terrena interpretat̃ intelligunt̃ pctōres ad quos extendit
dñs calciamentū ſuū.i.exempla ſanctoꝝ q̄ in ſacra ſcrip,
tura habent̃:calciamentū eñ fit de corio moꝛtui aīalis:
moꝛtua aīalia ſunt ſancti q̄ moꝛtificauerūt coꝛpoꝛa ſua:⁊
ad lr̄am ſm coꝛpus moꝛtui ſunt quoꝝ corū relictū eſt no
bis ad faciēda calciamēta.i.ꝯuerſatio relicta eſt nobis ad
exemplū quo munire debem⁹ pedes noſtroꝝ affectuū cō,
tra frigus pigricie:ꝯ lapides duricie:ꝯ eſtū luxurie:ꝯ ſpi,
nas diuitiarū ⁊ hmōi:ꝑpie etiā pnia magdal̃.di calciamē
tū dñi q: quaſi calciauit eū:qñ vt di Lu.vij. Stans retro
ſecus pedes dñi lachrymis rigauit pedes eius ⁊ capillis
terſit:⁊ oſculata eſt ⁊ vnguēto vnxit. exemplo aūt eius et
aliorū ſanctorū multi ad pniam ſunt cōuerſi: vnde ſubdit
xp̄s (mihi alienigene).i.pctōres filij dyaboli (amici facti
ſunt).i.filij dilecti ⁊ me diligētes ex toto coꝛde:vel ſm cō,
munē vſum dicēdi (amici facti ſunt).i.recōciliati q̄ prius
erāt inimici ſm quē modū loquēdi di Lu.xxiij. Facti ſunt
amici herodes ⁊ pylatus in ipa die:nā antea inimici erāt
ad inuicē:ſic ad exemplū magdal̃.⁊ ſanctoꝝ antiquoꝝ cō
uerſi ſunt peccatoꝛes:ſ quia iā pauci ſunt q̄ talia dent ex,
empla ⁊ pauci etiā ſunt qui cōuertant̃:q̄rit dñs (quis de,
du.me in ci.munitā).i.in coꝛ vallatum multis vicijs ⁊ in
mentē peccatoꝛis obſtinataꝫ (aut q̄s dedu.me in idu.).i.
in mentē terrenā ⁊ terrena amantē ⁊ ſanguine peccati cru
entatā.q.d.nullus vel pauci hoc faciūt: Iohānes p̄curſoꝛ
dñi moꝛtuus eſt q̄ viā dño p̄parauit in heremo.multi eñ
etiā ex his q̄ ſe baptiſtas dicūt modo potius deū abducūt
⁊ effugāt ab idumea q̄ꝫ adducūt eū ibi ſicut de filijs Heli
di.j.Reg.ij.q̄ erat peccatū eoꝛū grande nimis corā dño:
q: detrahebāt homies a ſacrificio dei:ſ vir iuſtus ⁊ peni,
tens de ſe nō p̄ſumēs ⁊ pctōribus cōpatiens dicat qd̄ ſeq̄,
tur (nōne tu deus).q.d.nos nō ſum⁹ idonei neq̄ꝫ digni vt
deducam⁹ te (in ciuitatē munitā ⁊ in idumeā) ſ tu qui nō
indiges hūano auxilio nūquid ꝑpter hoc dimittes idume
am vt nō eas in eā (nōne tu de⁹) q̄ per te potes q̄cq̄d vis
deduces teip̄m vt capias eā.q.d.ſic facies Eſa.xxvij. Gra
diar ſup eā ſuccendā eā pariter (qui repuliſti nos) q̄ſi nō
egens noſtro auxilio (⁊ nō exibit deus) ad capiendā eam.
(in vͥtutibus noſtris) neq̄ꝫ capies eā ꝑ foꝛtitudinē noſtrā
ſed ꝑ tuā.pſ. Saluauit ſibi dextera eius Eſa.xliij.Ego ſuꝫ
qui deleo iniquitates ꝑpter me: nos vō potius indigem⁹
tuo auxilio:vñ (da nobis auxiliū) non a proſperitate mū,
di que vacua eſt:ſed (de tribulatiōe) que iuuat : q: retra,
hit hominē a peccato ⁊ ad deū redire cōpellit.pſ. Et adiu
uit pauperē de inopia dico q̄ (de tribulatione) ⁊ nō de ꝓ
ſperitate (q: vana ſalus homis).ſ. proſperitas humana
⁊ auxiliū humanū inutilia ſunt:vñ dicit Baſilius. Non q̄
ramus auxiliū a coꝛpoꝛis roboꝛe:nec a leticia carnis que
ab hoibus glorioſa dicunt̃:ſed (a tribulatione) ſicut fecit
paulus q̄ dicit.Cū infirmoꝛ tūc potēs ſum.ij. Coꝛ.xij.q̄a
tribulatio patientiā opat̃.patientia ꝓbationē.ꝓbatio vō
ſpem Rom.v.⁊ dicit cōſequēter eger es equanimiter tole
ra q: quē diligit dñs caſtigat:paup es:q: manet te heredi
tas lazari:ita dei nobis ſperemus auxiliū ſi humana velut
nihil profutura cōtemnam⁹ Hiere.xvij. Maledict⁹ qui cō
fidit in hoie:ſic vō adiuti a deo (in deo) nō in noſtra potē
tia vel ſapientia (faciem⁹ virtutē).i. virtuoſam opationē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quā in eo dicimur facere:q: ipſe poti⁹ eā fecit q̄z nos:vñ di
cit apl's Col'.j. Laboro certādo ſm opationē ei⁹ quā opa
tur i me in ɥtute. Nec timere nos optet impedimētū dya
boli vel maloꝝ hoim q:(⁊ ipſe ad nihilū deducet inimicos
nr̄os).ſ.demones vel malos hoies vel prauos motus q̄
nūc ad nihilū deducunt̄ cū fortiter reſiſtēdo vincunt̄ ⁊ cō
temnunt̄ Iud.v. Conculca aīa.m.robuſtos. Gen̄.iij. Ini
micias ponā inter te ⁊ mulierē ipſa côteret caput tuū:de
ducent̄ etiā inimici ad nihilū qn̄ condēnabunt̄ q: tūc mal
lent nō eſſe q̄z eſſe qn̄ fient mali ſocij ei⁹ qui nō eſt Ezech.
xxviij. Nihili factus es ⁊ nō eris in ppetuū:vl' in bono ad
nihilū deducit dn̄s pctōres cū eos humilias vt ſe nihil re
putēt.ij.Coꝛ.xij.tn̄ ⁊ ſi nihil ſum Eſa.xl. Omēs gentes q̄
ſi non ſint ſic ſunt corā eo.

Ps.108.

Pſalmus CVIII

1 DEus laudē meā ne tacueris : q: os
pctōꝛis ⁊ os doloſi ſup me aptū ē.

¶ Deus lau.m. Titulus. In finez ps.dauid. titulus ſatis
ſupra expoſit⁹ eſt. In p̄cedēti ps.egit de reſurrectiōe ⁊ aſcē
ſione dn̄i:h agit de cā meritoria iſtoꝝ.ſ.de paſſiōe ⁊ patiē
tia eius:in q̄ etiā côtinet̄ increpatio iude ⁊ iudeoꝝ: ⁊ agit̄
de pena iude ⁊ p hoc de pena maloꝝ: ſubdit etiā de reſur
rectiōe dn̄i ⁊ p hoc de beatitudine bonoꝝ. Intētio eſt mo
nere nos vt iude maliciā declinem⁹ ⁊ xp̄i hūanitatē ⁊ pa
tientiā imitemur. Modus tres ſunt ptitiōes. In pma in
cipit ab oꝛōne:⁊ poſtea increpat iudeos q̄ reddūt mala p
bonis. In ſcd̄a eſt execratio iude de quo tn̄ ſolo non oīa q̄
ibi dicunt̄ accipi pn̄t:ſ ſicut petrus pſonā eccl'ie poꝛtat:et
iudas inimicoꝝ qbus cōgruūt nō ſolū ea q̄ apertius legi
mus in hoc ps.de ipſis ſ etiā ea q̄ expſſius de ipo iuda dicū
tur ibi (cōſtitue ſup eū) Tertio petit vt ipſe cōſequat̄ glo
riā reſurrectiōis ⁊ inimici dyploidē cōfuſiōis ibi (⁊ tu dn̄e
fac mecū) ꝓpheta ſ loquēs in pſona xp̄i in paſſiōe cōſtitu
ti dicit o (de⁹) pr̄ (laudē meā ne tacueris) .i.ne taceri faci
as quin me reſuſcites ⁊ opus eſt vt nō taceas laudē quia
mali iudei nō tacēt vituperiū:hoc eſt qđ dicit:q: (os pctō
ris).i.aperti ⁊ manifeſti detractoꝛis dicētis:in beelzebub
p̄ncipe demonioꝝ eijcit demonia Mat.xij. (⁊ os doloſi)
id eſt occulti detractoꝛis ⁊ adulatoꝛis dicētis:magiſter ſci
mus q: verax es ⁊ viā dei in veritate doces Mat.xxij. Os
inq̄z iſtoꝝ (ſup me apertū eſt) me deridēdo ſupra aperue
rūt ſup me os ſuū dixerūt euge euge ⁊c̄.de his duobus p
uerſo oꝛdine replicat dicens.

A Allegorice In pſona chriſti.

2 ¶ Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa
⁊ ſermonibus odij circūdederunt me: ⁊ ex
pugnauerunt me gratis.

¶ Lo.ſunt lin.do.) ecce q ſcđo dixerat doloſi (⁊ ſermoni
bus odij circūdederūt me) ecce q pmo dixerat q: (os pec
catoꝛis ⁊c̄.) ⁊ hoc vt dixim⁹ fecerūt dicentes:in beelzebub
p̄n.de.eij.⁊c̄.qn̄ clamabant crucifige crucifige eū Math.
xvij. Hi ſunt ſermones odij (circūdederūt) per hoc notat
multitudinē populi h clamātis.ps. Circūdederunt me vi
tuli multi: ⁊ alibi.circūdederūt me ſicut apes: vel hoc qđ
dicit os pctōꝛis ⁊ os do.ſup me apertū eſt dr̄ de iuda q̄ fu
it pctōꝛ in ſe ⁊ doloſus in dn̄o:q: ꝓditoꝛ h aperuit os ſup
dn̄m cū dixit:q̄d vultis mihi dare ⁊c̄. Math.xxvij.qđ au
tē ſequit̄ (locuti ſunt ⁊c̄.) de iudeis dr̄ ſicut expoſitū eſt et
poſſent dicere iudei malefactoꝛ nr̄ erat:vñ merito talia ei
fecim⁹:ꝯ qđ dicit (⁊ expugnauerūt me).i. impugnauerūt
(gratis).i.ſine cā. Io.x. Multa bona opa oñdi vobis a
pr̄e meo:ꝓpter qđ bonū vult' me lapidare:vel (expug.).i.
vicerūt ſm ſuā opinionē:q: cū eū crucifixū viderūt credi
diderūt eū nō reſurrecturū:vñ ⁊ ipſi abeūtes munierūt ſe
pulcrū ſignātes lapidē cū cuſtodib⁹ Mat.xxvij. ⁊ hoc fe
cerūt (gratis).i.ſine cā ⁊ loco gr̄arum q̄s referre deberēt
de bonis q̄ fecerat eis xp̄s:vt p̄dictū eſt:in quo notat̄ ma
gna ingratitudo iudeoꝝ:vñ in ſequētibus triplicē ingra
titudinē oſtēdit. Prima fuit ingratitudo oꝛis:q: cū ei gra
tias referre deberent detrahebant ei:vnde dicit.

3 ¶ Pro eo vt me diligerent detrahebant mi
hi:ego autem oꝛabam.

¶ Pro eo vt me di.).i.loco ei⁹ q me diligere deberēt:vel
(pro eo) pro q̄ me diligere deberent:q:.ſ. coꝝ infirmos cu
rabā (detrahebāt mihi) Io.ix. Nos ſcim⁹ q: h hō pctōꝛ ē
⁊ iterū Ioh.ix. Non eſt hic hō a deo qui ſabbatū non cu
ſtodit: ⁊ tu dn̄e quid faciebas. Nūquid eis ſimiliter detra
hebas:rñdet dn̄s (ego aūt oꝛabā).ſ. pro peccatis eorum.
Lu.xxiij. Pater dimitte illis hanc noxā quia neſciūt quid
faciūt. Scđa fuit ingratitudo opis de qua addit.

¶ Et poſuerunt aduerſum me mala pro bo 4
nis: et odium pro dilectione mea.

¶ Po.ad.me ma.pro.b.) faciētes me crucifigi ⁊ me etiā
p̄us lapidātes ſm q prius dictū eſt qđ dr̄ Io.x. Multa
bona opa oñdi vobis a pr̄e meo:ꝓpter qđ bonū vult' me
lapidare. Tertia fuit ingratitudo coꝛdis: vñ dicit (⁊ odiū
pro dile.m.) Io.xv. Vt impleat̄ ſermo q̄ in lege coꝛū ſcri
ptus eſt:q: odio habuerūt me grat':ſumit̄ de ps. Qui ode
rūt me gratis ⁊ annuūt oculis. Moꝛaliter (de⁹ lau.me.ne
tacu.q: os pec.⁊c̄.) hoc dicit iuſtus penitēs quē hoies pec
catoꝛes i ſe ⁊ doloſi id ꝓximos vituperāt ⁊ detrahūt ei de
facili qđ notat̄ cū dicit (aptū eſt).q.d. nunq̄z ſm veritatē
dicūt ſ qđcūq̄z malū venit eis ad os ſm qđ vulgariter dr̄
Iob.xvj. Apuerūt ſup me oꝛa ſua: ⁊ tales q̄ ita vituperā
tur a liguis malis laudat dn̄s:vñ exēplū hēmus Nūe.xij
vbi dr̄ q locuta eſt maria ⁊ aaron ꝯ moy. ⁊ ſequit̄ q dn̄s
dixit:an nō talis ſeru⁹ me⁹ moy.q̄ in oī domo mea fideliſ
ſim⁹ eſt. ⁊ Dan̄.xiij.cū ſacerdotes mali vituperarēt ſuſan
nā dn̄s eā laudauit:q: ſuſcitauit ſpm̄ danielis ad laudan
dū eā ⁊ liberandā.iō dicit dauid.ij. Reg.xvj. Dimitte euz
vt maledicat mihi:ſi foꝛte reddat mihi dn̄s bn̄dictionē p
maledictiōe hac hodierna:econuerſo q̄ a malis hoib⁹ lau
dant̄ a deo nō cōmendant̄ ſupra cōfuſi ſunt q̄ hoib⁹ pla.
qm̄ deus ſpreuit eos: ⁊ alibi.qm̄ laudat̄ pctōꝛ in deſi.anie
ſue: ⁊ iniqu⁹ bn̄dicit̄ exacerbauit dn̄m pctōꝛ Lu.xij.q ho
minib⁹ altū eſt abhoīatio eſt apud deū locuti ſunt aduer.
ling.do. Hiere.ix. Extenderūt linguā ſuā q̄ſi arcū mēdacij
⁊ nō veritat̄.ps. Dn̄e libera aiam.m.a la.ini. ⁊ a ling.dolo.
Et nōtur in hoc ɥſu breuiter octo vicia q̄ fuerūt i iudeis
⁊ ſunt in detractoꝛib⁹ (locuti ſunt) ecce loq̄citas ꝯ ſilentiū
(aduer.me.) ecce temeritas ꝯ reuerentiaz q̄ dn̄o ⁊ bonis
viris debet̄ (lingua do.) ecce fraus ꝯ iuſticiā (⁊ ſermoni
bus) ecce procacitas ꝯ modeſtiā (odij) ecce inimicicia cō
tra charitatē (circūdederūt me) ecce iniqua circūuentio ꝯ
veritatē (⁊ expugnauerūt me) ecce bellū ꝯ pacē (gratis)
ecce ingratitudo ꝯ gratiā. Col'.iij. Pax xp̄i exultet in coꝛ
dibus vr̄is ⁊ grati eſtote (pro eo vt me dili.detra.mihi).i.
q: me diligebāt vt dicebāt mala de me dicebant:ſic em̄ di
cūt detractoꝛes. Nouit deus ego diligo illū hoiem ⁊ pro
pter bonū ſuū dico vellē q corrigeret̄ de hoc vicio vel de
illo q: talis vel talis eſt: ⁊ tanto foꝛtius detrahūt quāto fa
cilius eis credit̄ ꝯ eū cuius amici eſſe credunt̄:q: de tali
bus recte dici pōt illud ps. Lingua coꝛū gladius acut⁹.ex
hoc em̄ facili⁹ cedit ⁊ intrat lingua detractoꝛis q: amicuz
ſe ſimulat:ſ tn̄ dr̄ Mich.vij. Nolite credere amico:tales
faciūt ſicut iudas q̄ oſculo filiū hoīs tradidit: ⁊ ad h oſcu
lat⁹ eſt nō q eū diligeret ſ q eū facili⁹ traderet . iuſtus tn̄
nō reddit malū p malo ſ bonū p malo:vñ addit (ego au
tē oꝛabā).ſ.pro detractoꝛib⁹ meis aliter nō eſſet diſcipuli
xp̄i dicētis Mat.v. Oꝛate pro pſequētibus ⁊ calūnianti
bus vos:h execut⁹ fuerat Hiere.q̄ dicit Hiere.xviij. Nū
q̄d reddit̄ p bono malū q: foderūt foueā anie mee recoꝛ
dare q ſteterim in cōſpectu tuo vt loquerer pro eis bonū
⁊ vt auerterē indignationē tuā ab eis. Nec tn̄ ſic oꝛando
p detractoꝛib⁹ poſſunt boni viri coꝝ detractiōes cōpeſce
re:ſ eoipſo q oꝛant p eis vocant eos hypocritas:vñ ſub
dit (⁊ poſuerūt aduer.me ma.pro bo.).i. ſuppoſuerūt q
p mala intentiōe h facerē qđ bonū eſt.ſ.oꝛare p inimicis
vel alia bona (⁊ odiū p dile.m.).i.dixerūt q lз oꝛarē p p
ſequētib⁹ tn̄ odiebā eos:ſic dicūt multotiēs mali ꝯ iuſtos
⁊ h totū eſt ad bonū iuſtoꝝ:vñ Mat.v. Bti eſtis cū ma
ledixerint vob̄ hoies ⁊ dixerūt oē malū aduer.vos mētie.

B Moralit̄. In pſona iuſti ſiue penitētis.

C Nō hic octo vicia cōtra iudeos ⁊ detractores.